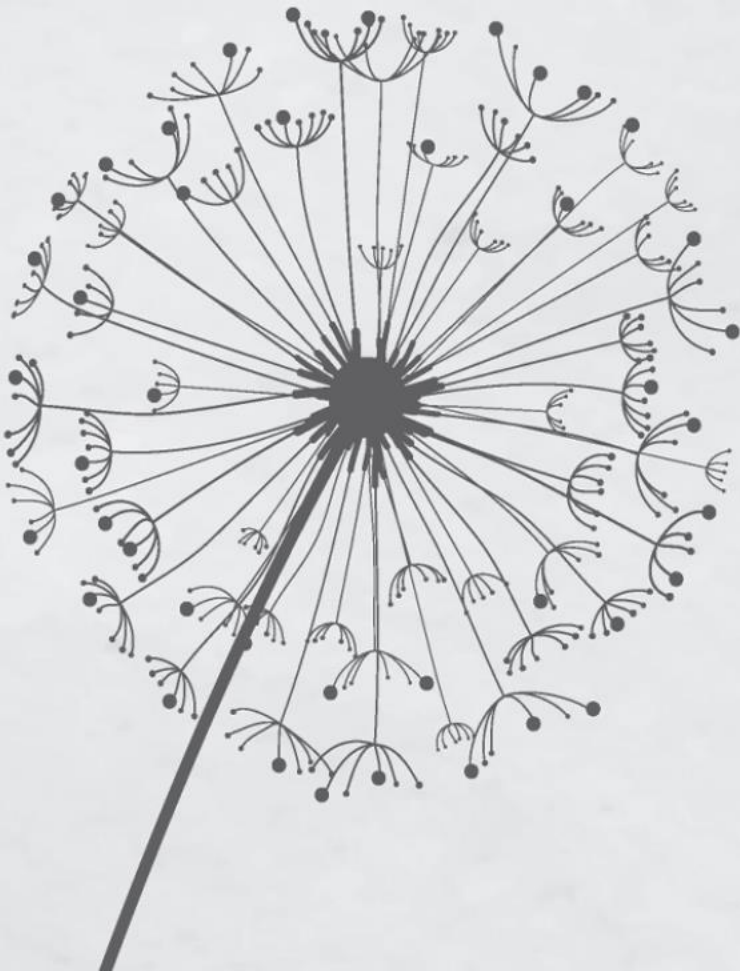

VŠR

Visoka šola za
računovodstvo in finance

Prilagajanje računovodskih poročil z namenom doseganja poslovnih ciljev (goljufivo poročanje in kreativno računovodstvo)

mag. Darinka Kamenšek

1. decembra 2020

Zakaj sploh pride do prilagajanja računovodskih poročil?

- Računovodska poročila, ki jih pripravijo podjetja, so javno objavljena in tako tudi najpogostejši vir informacij za poslovne odločitve.
- Zakaj sploh pride do potrebe po prilagajanju računovodskih poročil?
 - Nagrade upravam, članom nadzornih svetov, ki jih določijo lastniki v naprej
 - Pogoji za pridobitev kredita ali druge oblike zadolževanja
 - Uspešno navezovanje stikov s poslovnimi partnerji
 - Uresničevanje interventnih ukrepov zaradi COVID-19

Merila za ugotavljanje upravičenosti do nagrade pa so lahko:

izboljšanje gospodarskega položaja družbe ali podjetja v okviru dejavnosti, panoge, skupine ali podskupine, merljivo s kazalci, značilnimi za dejavnost družbe

primerjava dobička in donosnosti kapitala družbe glede na sorodne gospodarske družbe

gibanje dobička v primerjavi z minulim poslovnim letom

povečevanje izvoza

ohranjanje in povečevanje števila delovnih mest

zmanjšanje negativnega poslovnega izida

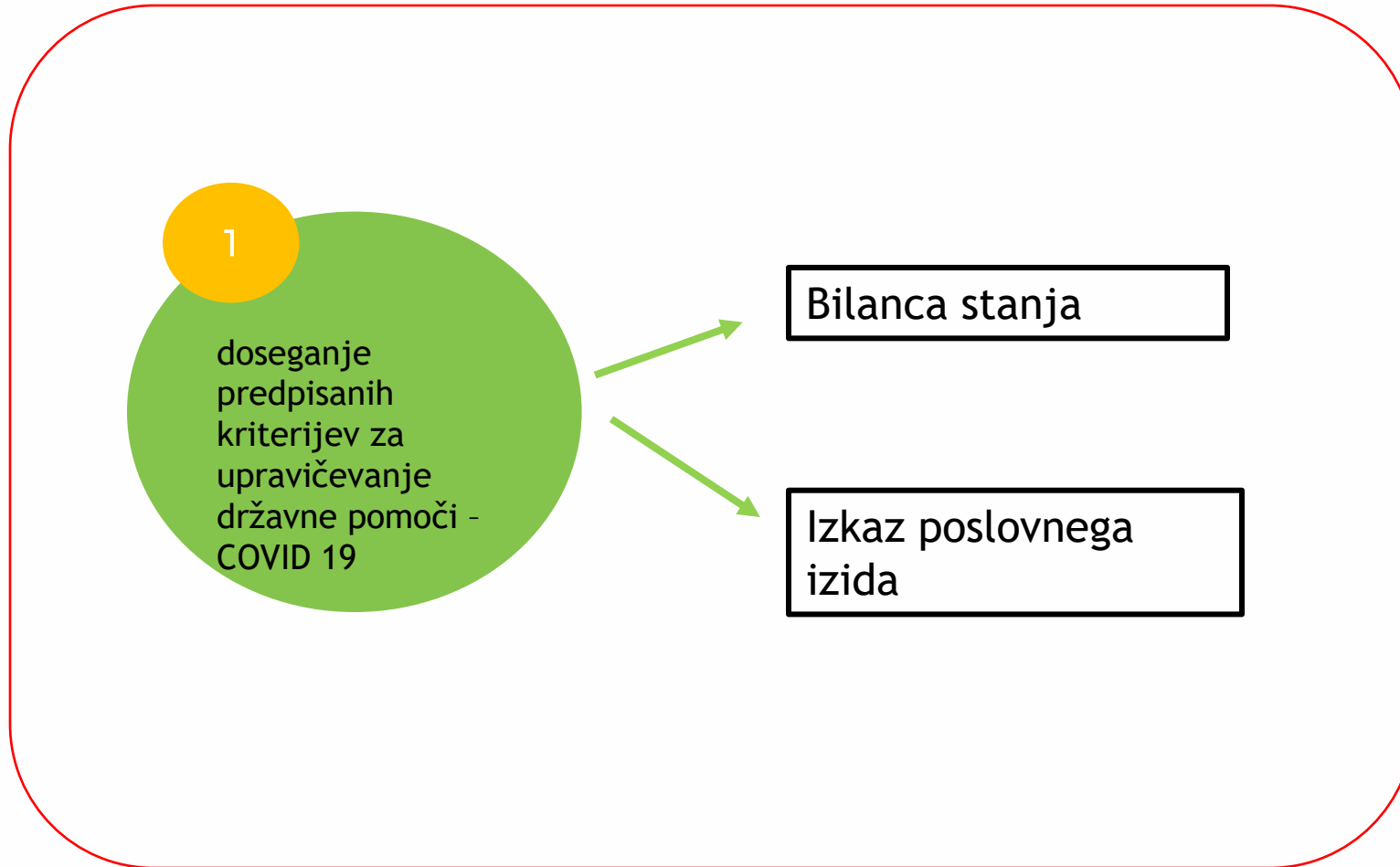
Najpogostejše prevare v računovodskih poročilih - prva skupina

Najpogostejše prevare v računovodskih poročilih - druga skupina

Najpogostejše prevare v računovodskih poročilih - tretja skupina

Primer 1: Povečevanje prihodkov iz enkratnih virov

Prikaz IPI pred prikazom enkratnih prihodkov

Postavka	Poslovni	Finančni	Druži
Prihodki	2.568.797,00	564.000,00	15.600,00
Odhodki	3.568.794,00	758.912,00	7.862,00
EBIT	-999.997,00	-	-
<i>I - izid iz financiranja</i>	-	-194.912,00	-
<i>izid iz drugega</i>	-	-	7.738,00
EBT	-1.187.171,00	-	-
<i>T - davki</i>	-	-	-
E - čisti dobiček	-1.187.171,00	-	-

Vir: lasten

Prikaz IPI po prikazom enkratnih prihodkov

Postavka	Poslovni	Finančni	Druži
Prihodki	2.568.797,00	564.000,00	1.560.000,00
Odhodki	3.568.794,00	758.912,00	7.862,00
EBIT	-999.997,00	-	-
<i>I - izid iz financiranja</i>	-	-194.912,00	-
<i>izid iz drugega</i>	-	-	1.552.138,00
EBT	357.229,00	-	-
<i>T - davki</i>	71.445,80	-	-
E - čisti dobiček	285.783,20	-	-

Vir: lasten

Bralci - POZOR!
Kje je bil
ustvarjen
dobiček podjetja

Primer 2: Prikazovanje običajnih poslovnih stroškov kot sredstva

Prikaz bilance stanja in izkaza poslovnega izida pred usredstvenjem

<i>Bilanca stanja</i>		<i>Izkaz poslovnega izida</i>	
Sredstva	816.678	<i>Prihodki od prodaje</i>	<i>2.663.282,00</i>
<i>Dolgoročna sredstva</i>	<i>617.345</i>	<i>Odhodki od poslovanja</i>	<i>- 2.656.614,00</i>
Neopredmetena dol. Sredstva	2.500	Nabavna vrednost prodanega blaga	- 1.125.625,00
Dolgoročni stroški razvijanja		stroški storitev	- 1.256.897,00
Premoženjske pravice	2.500	stroški dela	- 256.874,00
Osnovna sredstva	568.975	amortizacija	- 15.698,00
Finančne naložbe	45.870	drugi poslovni odhodki	- 1.520,00
<i>Kratkoročna sredstva</i>	<i>199.333</i>	EBIT	6.668,00
Zaloge	25.648	<i>Finančni prihodki</i>	<i>15.687,00</i>
Terjatve	155.698	<i>Finančni odhodki</i>	<i>- 78.230,00</i>
Denarna sredstva	15.487	izid iz financiranja (I)	- 62.543,00
Aktivne časovne razmejitve	2.500	<i>Drugi prihodki</i>	<i>560,00</i>
		<i>Drugi odhodki</i>	<i>- 1.560,00</i>
Obveznosti do virov sredstev	816.678	Izid iz drugega	- 1.000,00
<i>Kapital</i>	<i>305.875</i>	EBT	- 56.875,00
Osnovni kapital	100.000	davki (T)	
Kapitalske rezerve	2.500	čisti dobiček poslovnega leta €	- 56.875,00
Rezerve iz dobička	10.000		
Preneseni dobički	250.250		
Dobiček tekočega leta	- 56.875		
<i>Dolgoročne rezervacij</i>	<i>15.698</i>		
<i>Dolgoročne obveznost</i>	<i>322.488</i>		
<i>Kratkoročne obveznosti</i>	<i>156.987</i>		
<i>Pasivne časovne razmejitve</i>	<i>15.630</i>		

Primer 2: Prikazovanje običajnih poslovnih stroškov kot sredstva

Prikaz bilance stanja in izkaza poslovnega izida po usredstvenjem

<u>Bilanca stanja</u>		<u>Izkaz poslovnega izida</u>	
Sredstva	990.408	<i>Prihodki od prodaje</i>	<u>2.663.282,00</u>
<i>Dolgoročna sredstva</i>	<u>791.075</u>	<i>Odhodki od poslovanja</i>	- 2.482.884,00
Neopredmetena dol. Sredstva	176.230	Nabavna vrednost prodanega blaga	- 1.125.625,00
Dolgoročni stroški razvijanja	173.730	stroški storitev	- 1.241.897,00
Premoženjske pravice	2.500	stroški dela	- 100.644,00
Osnovna sredstva	568.975	amortizacija	- 13.198,00
Finančne naložbe	45.870	drugi poslovni odhodki	- 1.520,00
<i>Kratkoročna sredstva</i>	<u>199.333</u>	EBIT	180.398,00
Zaloge	25.648	<i>Finančni prihodki</i>	<u>15.687,00</u>
Terjatve	155.698	<i>Finančni odhodki</i>	- 78.230,00
Denarna sredstva	15.487	izid iz financiranja (I)	- 62.543,00
Aktivne časovne razmejitev	2.500	<i>Drugi prihodki</i>	<u>560,00</u>
		<i>Drugi odhodki</i>	- 1.560,00
Obveznosti do virov sredstev	990.408	Izid iz drugega	- 1.000,00
<i>Kapital</i>	<u>479.605</u>	EBT	116.855,00
Osnovni kapital	100.000	davki (T)	
Kapitalske rezerve	2.500	čisti dobiček poslovnega leta €	116.855,00
Rezerve iz dobička	10.000		
Preneseni dobički	250.250		
Dobiček tekočega leta	116.855	<i>PI pred usredstvenjem</i>	- 56.875,00
<i>Dolgoročne rezervacij</i>	<u>15.698</u>		
<i>Dolgoročne obveznosti</i>	<u>322.488</u>	Razlika med PI-doma	173.730,00
<i>Kratkoročne obveznosti</i>	<u>156.987</u>		
<i>Pasivne časovne razmejitev</i>	<u>15.630</u>		

Razlika je občutna. Zamislimo si, da bi si ta dobiček lastniki želeli izplačati, ob tem pa obstaja veliko tveganje, da so usredstveni stroški neustrezno prikazani in dejansko ne sodijo v to postavko. Ker so se v preteklosti dogajale takšne anomalije, je bila v Zakon o gospodarskih družbah vgrajena varovalka, ki pravi, da se bilančni dobiček, ki je predmet delitve, izračuna po naslednji formuli:

$$\begin{aligned} & \textbf{Bilančni dobiček} \\ & = \\ & \text{Dobički preteklih let} \\ & + \\ & \text{Dobiček tekočega leta} \\ & - \\ & \text{Dolgoročno razmejeni stroški razvijanja} \end{aligned}$$

Primer 3: nerealne ocene življenjske dobe osnovnega sredstva na izkazani dobiček

Kategorija	Realna ocena življenjske dobe OS	Nerealno ocenjena življenjska doba OS
Amortizacijska osnova	100.000,00	100.000,00
Ocenjena življenjska doba	10,00	15,00
Amortizacijska stopnja	0,10	0,07
Letna amortizacija	10.000,00	6.666,67
Izkazani dobiček	realen	višji za 3.333,33
Knjigovodska vrednost OS po 10 letih	-	33.333,33
OS je potrebno po 10 letih zamenjati, ker je dotrajano		
Vpliv na poslovni izid	ni vpliva	izguba v višini 33.333,33

Revalorizacijska rezerva

Revalorizacijsko rezervo najdemo v kapitalu.

Večja kot je njegova vrednost, večja je verjetnost prevarantskega poročanja. Kako sploh nastane?

Primer 4: Podjetje ima na primer v lasti poslovne prostore v vrednosti 500.000 EUR. Pokliče ocenjevalca vrednosti nepremičnin, morda prijatelja, ki prostore ponovno oceni in določi, da so vredni 650.000 EUR (pomembno je poudariti, da s profesionalnim cenilcem takšen dogovor ni mogoč). Pri tem nastane revalorizacijska rezerva v višini 150.000 EUR.

Revalorizacijska rezerva je sestavni del kapitala podjetja, zato se s povečevanjem te rezerve povečuje tudi celotni kapital podjetja.

S povečevanjem kapitala se povečuje kreditna sposobnost ali kapitalska ustreznost podjetja, vendar je pri tem treba poudariti, da iz takšnih poslovnih dogodkov ne nastane denarni tok, ki je pomemben za poslovanje podjetja.

Primer 4: Vpliv revalorizacijske rezerve na izkazan kapital

Postavke	leto X	leto X-1
dolgoročna sredstva	650.000	500.000
dolgoročni viri	187.397	37.397
kapital	170.000	20.000
dolgoročne rezervacije	0	0
dolgoročni dolgovi	17.397	17.397
pokritost dolgoročnih sredstev z dolgoročnimi viri v %	28,83	7,48

Rezerva nastala zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti

Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti, najdemo tudi v kapitalu.

Tudi tukaj je potrebno biti zelo pazljiv glede njihovih izkazanih vrednosti.

Posebnost te postavke je, da lahko ima negativno vrednost. Nastane lahko ne primer na naslednji način.

Primer 5: Organizacija ima v lasti 100 delnic podjetja po vrednosti 10 EUR za delnico. Delnice kotirajo na borzi, organizacija jih vrednoti po pošteni vrednosti in jih je razporedila v 4. skupino naložb.

Konec leta pogleda borzno ceno delnice in ugotovi, da je njena vrednost 12 EUR na delnico. Razliko 2 EUR po delnici bo prikazala v rezervah, nastalih zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti.

Lahko pa je vrednost delnice konec leta 7 EUR na delnico in bo razliko –3 EUR prav tako prikazala v rezervah, nastalih zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti.

Rezerva nastala zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti

Postavke	ob nakupu	vrednosti ob rast delnic	vrednosti ob padcu delnic
Finančne naložbe	1.000	1.200	700
druge oblike sredstev	25.000	25.000	25.000
Skupaj sredstva	26.000	26.200	25.700
dolgoročni viri	26.000	26.200	25.700
kapital	15.000	15.200	14.700
od tega rezerve nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti		200	-300
dolgoročne rezervacije	5.000	5.000	5.000
dolgoročni dolgovi	6.000	6.000	6.000

POZOR - Rezerva nastala zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti

Negativna rezerva, nastala zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti, je lahko samo kratkoročno izkazana, če gre za trenutno tržno nihanje cene delnice in se že kažejo trendi povečevanja njene vrednosti.

V nasprotnem primeru, če vrednost delnice še naprej pada, pa je potrebno to negativno rezervo odpraviti in prikazati finančne odhodke.

Dodatno je potrebno biti pozoren v primerih, ko poštene vrednosti ni mogoče enostavno odčitati na borzi, ampak jo ugotavljamo z metodami vrednotenja.

Vrednotenje zalog - primer 6

Določanje vrednosti zalog je pogosto predmet manipulacij.

Visoke zaloge pogosto pomenijo nizek koeficient obračanja zalog, kar pomeni, da podjetje ni sposobno prodati zalog.

Takim zalogam radi rečemo tudi nekurantne zaloge ali neidoče zaloge.

Podjetja velikokrat iščejo opravičila za te zaloge ali jim sploh ne posvečajo pozornosti in se ne sprašujejo o njihovi vrednosti, ker dejansko obstajajo, ob čemer si rečejo, da jih bodo že enkrat porabili.

V tem primeru bi morali zaloge oslabiti na vrednost, po kateri pričakujejo, da jih bodo lahko prodali.

Vprašanje je tudi s katerim virom financiranja so te zaloge financirane.

Primer 7: Odlaganje trenutnih prihodkov na poznejše obdobje

V zadnjem obdobju pa se je ta vrsta prevare pojavila tudi v povezavi z ukrepi državne pomoči v času epidemije covid-19.

- pomoči v obliki plačnih subvencij za zaposlene za preprečevanje odpuščanja med izbruhom COVID-19 in podobno.

Če so prihodki v letu 2020 zaradi epidemije ali posledic epidemije upadli za več kot 20 odstotkov glede na leto 2019. Če ti pogoji ob predložitvi letnih poročil za leto 2020 ne bodo doseženi, upravičenec vrne prejeta sredstva na podlagi ukrepa.

- Povzamemo lahko, da je v računovodskih poročilih veliko možnosti za prevarantsko poročanje in neustrezna razkritja.
- V prispevku smo obravnavali najpogostejša in se s tem dotaknili tudi vseh ključnih postavk računovodskih poročil.
- Bralci in uporabniki računovodskih poročil za svoje poslovne odločitve imeti veliko znanja, da vse te pasti prepoznajo.

VŠR

Visoka šola za
računovodstvo in finance

Hvala za vašo pozornost!

Mag. Darinka Kamenšek
p.r., državna notranja revizorka,
cpr in cpp

✉ darinka.kamensek@vsr.si

☎ 041 781 351

🌐 www.vsr.si